

# Portefølje Scenario

**Kasper Kofod**  
kk@kasperkofod.dk

**Nina Tange**  
nina@tange.dk

CNCL, Institut for Kommunikation, Journalistik og Datalogi, Roskilde Universitetscenter

**Keywords:** portefølje, læring, digitalt universitet, innovation

## Baggrund og forståelsesramme

### Indledning

I denne rapport skitserer vi et scenario for, hvordan implementeringen af IKT i universitetsregi kan understøtte informations- og kommunikationsbehov i universitære læreprocesser. Rapporten skal opfattes som et bud på, hvordan en strategisk implementering af IKT kan foregå, hvad en sådan implementering bevirker, hvilke fordele man herigennem kan opnå, hvilke udfordringer man må påregne at møde samt hvordan man kan imødekomme disse udfordringer.

Igennem de senere år har undervisningssektoren været præget af forsøg med konference-systemer. "FirstClass", "Virtual-U", "CampusNet", "Blackboard" og "BSCW" er blevet afprøvet og indført flere steder. Med disse systemer er der opstået nye "digitale katedre". Hermed menes, at ligesom et kateder spiller en rolle for undervisningens tilrettelæggelse og for forholdet mellem undervisere/vejledere og studerende, så spiller valg af IKT også en rolle for netop disse forhold.

Rapportens udgangspunkt er, at det er vigtigt at fokusere på, hvilke lærings- og undervisningsformer vi ønsker at understøtte, når vi indfører IKT. Og det er vigtigt at præcisere, hvad formålet er, dvs. hvilke kvalifikationer, kompetencer og dannelsesformer, universitetet skal stimulere, og hvordan IKT kan bidrage hertil.

Et bud på dette fandt vi hos Lars Qvortrup<sup>1</sup>, som netop beskæftiger sig med uddannelses-systemets nye rolle i "det lærende samfund" samt hvilke kompetencer universitetet i fremtiden skal stimulere<sup>2</sup>.

Denne rapport giver et bud på hvordan IKT kan implementeres i universitetets-sammenhænge i forsøget på at imødekomme, understøtte og fremme de kompetencer, som videnssamfundet, ifølge Qvortrup, har brug for. Kompetencerne fungerer således som udgangspunkt og forståelsesramme, for det scenario vi opstiller for implementeringen af IKT i universitetsregi. Vores bud på et scenario er: Digitale porteføljer.

Rapporten starter med at introducere "digitale porteføljer" og deres brug ift. at understøtte kompetencer. Dernæst opstilles en Portefølje Model, hvor vi uddyber brug, indhold, funktionaliteter og indbyrdes relationer mellem forskellige former for porteføljer.

Afslutningsvis beskrives hvordan en eventuel implementeringsproces kunne forekomme, hvilke udfordringer man kan forvente at møde i denne proces og hvilke organisatoriske og tekniske tiltag, der kan tages for at imødekomme disse udfordringer.

### Digitale Porteføljer

Porteføljer bruges mest ifm. kreative, kunstneriske eller håndværksmæssige fag, hvor de studerende har samlet eksempler og billeder af det, de har lavet. Formålene med dette har bl.a. været:

- at dokumentere udført arbejde
- som grundlag for karaktergivning
- som selvevaluering og refleksion over egen udvikling

Begrebet digitale porteføljer er også tidligere blevet anvendt af bl.a. Elsebeth K. Sorensen<sup>3</sup>, som definerer et portefølje som "et struktureret billede af en udviklingsproces over tid" (Sorensen et al., 2000).

Vores forståelse af et digitalt portefølje er 1) et privat rum – arbejdsredskab for både den enkelte og i gruppesammenhæng og 2) et offentligt rum – et virtuelt ansigt udadtil.

Den offentlige del af det digitale portefølje er en struktureret samling af materiale, som er indsamlet og bearbejdet i en refleksiv proces. Dette kan give et billede af de kvalifikationer, kompetencer, erfaringer og læreprocesser, som den enkelte eller gruppen har tilegnet sig og gennemgået.

Et digitalt portefølje kan således bruges som strukturerende værktøj til at styre lærings- og udviklingsprocesser.

I denne artikel vil vi prøve at udvide brugen af begrebet ved at bruge det til at beskrive en ny og fleksibel måde at understøtte kommunikation, videndeling og samarbejde i universitetsregi. Denne model er bygget op omkring brug af forskellige former for porteføljer. Porteføljer for de studerende, underviserne og kurserne, samt samarbejdsporteføljer for de studerendes og undervisere.

I denne rapport skal portefølje forstås meget bredt som:

- en form for mappe eller skrivebord, der kan indeholde dokumenter, filer, noter og oplysninger for en enkelt eller flere personer.
- et medie, der kan formidle og systematisere kommunikation og interaktion internt i gruppen eller mellem grupper og enkeltpersoner.
- et arbejdsredskab, der kan gøre projektstyring nemmere og skabe overblik over den enkeltes eller en hel gruppes forudgående og nuværende aktiviteter.
- et pædagogisk redskab til at skabe refleksion og sammenhæng i de studerendes eget lærings- og uddannelsesforløb og undervisernes pædagogiske praksis og udvikling.

Efter denne korte introduktion til begrebet digitalt portefølje vil vi beskrive, hvordan disse porteføljer kan bruges til at understøtte og fremme kompetencer.

## Kompetencer

Ifølge Qvortrup<sup>4</sup> (og Kompetencerådet<sup>5</sup>) består ”det lærende samfunds” kompetenceprofil af en kombination af refleksionskompetence, relationskompetence og meningskompetence:

**Refleksionskompetence** - også kaldet læringskompetence, er baseret på selviagttagelse. I et hyperkomplekst samfund er evnen til at iagttage sig selv vigtig, fordi henvisning til uforanderlige normer ikke længere er tilstrækkelig. Det er derimod nødvendigt løbende at kunne fortolke og forandre sine egne kriterier for iagttagelse, kommunikation og handling.

**Relationskompetence** - også kaldet kommunikationskompetence, er baseret på fremmediagttagelse. I et hyperkomplekst samfund er evnen til at sætte sig i den andens sted og etablere kommunikative relationer vigtigere, end nogensinde før.

**Meningskompetence** - er baseret på iagttagelse af iagttagelse, dvs. evnen til at kunne iagttage fællesværdier. Det er afgørende dels at kunne identificere og respektere et fællesgrundlag, dels også - i forandringsprocesser - at vide, at også meningshorisonter kan være anderledes.

Ved at udvikle en kombination af ovenstående kompetencer vil det enkelte individ lære at

- lære og omlære individuelt
- lære og omlære kommunikativt
- lære og omlære i og som et socialt fællesskab.

Ifølge Qvortrup er universitetets opgave således, udover at videreudvikle viden og færdigheder, at støtte og fremelske refleksions-, relations- og meningskompetence. Dette kræver, ifølge Qvortrup, både en øget fleksibilitet i universitets-regi, samt at nuværende grænser mellem forskellige lærings- og viden-miljøer i højere grad overskrides. Dette scenario om digitale porteføljer er således vores bud på hvordan grænser kan overskrides og fleksibilitet kan øges i universitets-regi, og hvordan dette samtidig kan understøtte de ovennævnte kompetence.

Først vil vi redegøre for, hvordan digitale porteføljer kan understøtte kompetencerne.

### ***Refleksionskompetencer og digitale porteføljer***

Læringsteoretisk har begrebet ”refleksion” et konstruktivistisk fokus, hvor den lærende bygger sin viden op omkring og i forhold til den viden og de erfaringer, som vedkommende allerede har.

Pointen med porteføljer ifm. refleksion er, at den lærende (studerende eller underviser) selv arbejder med at strukturere og bearbejde egne erfaringer. Det gælder for alle porteføljerne, at den lærende selv bestemmer og er ansvarlig for hvad der skal offentliggøres på den offentlige del af porteføljerne. Det kan være projekter, mål, faglige netværk m.v. – det vigtige er, at den lærende bearbejder både proces og indhold og synliggør denne refleksion.

Der stræbes således mod at skabe gennemsigtighed, overskuelighed og overblik omkring ens egne viden, kvalifikationer og relationer. Denne strukturering kan bruges til at skabe en reflekteret retning mht. mål og forventninger med egen læring. Den lærende skaber mening og bevidsthed omkring sig selv og egne kvalifikationer, kompetencer og udviklingsproces. Herved skabes en personlig sammenhæng mellem uddannelsesforløbets fortid og fremtid.

Porteføljen bliver både den lærendes arbejdsplatform og -redskab og samtidig det sted, hvor den lærende opnår refleksionsdistance – hvor det lærte bliver reflekteret og reificeret<sup>6</sup>. Ved at synliggøre proces og indhold over tid opnår den lærende bevidstgørelse og ansvar for egen læring. Og ved at strukturere, reificere og reflektere over denne vidensopbygning får den lærende desuden større mulighed for at danne retning og mening med egen læringsbane.

### ***Relationskompetencer og digitale porteføljer***

Relationskompetencer handlede om at lære og omlære kommunikativt – altså om at relatere til andre – om at deltage.

Ifølge flere nyere læringsteoretikere er ”deltagelse” essentielt for social læring<sup>7</sup>. Deltagelse handler om at interagere og kommunikere med andre mennesker, og er både personligt og socialt<sup>8</sup>. Den personlige del handler om at have adgang til og mulighed for at deltage, og den sociale del handler om aktivt at involvere sig med andre i et socialt rum.

Digitale Porteføljer giver mulighed for både det personlige og det sociale aspekt:

**Personlig deltagelse:** Adgang til og mulighed for kommunikation og relationer til andre.

Ifm. den personlige mulighed for at deltage er det essentielt at have direkte og nem adgang til at deltage<sup>9</sup>. Hvis der ikke er nem og tilgængelig adgang til deltagelse, vælger individet ofte at deltage i andre mere tilgængelige sammenhænge i stedet<sup>10</sup>.

De personlige porteføljer gør indehaverne synlige og tilgængelige gennem en netbaseret kontaktoverflade. Dette er personens virtuelle identitet – og samtidig en repræsentation af hvordan mening, erfaringer og viden er blevet bearbejdet af en person. Denne repræsentation gøres tilgængelig for andre, som inspiration og som adgang til kommunikation f.eks. ifm.

gruppedannelse, valg af kurser, undervisere og vejledere, og hvis man har lyst til at finde sammen med andre med lignende interesser.

Porteføljerne kan således åbne op for kommunikation og skabe åben adgang og gennemsigtighed, som ikke er muligt face-to-face. Samtidig kan porteføljerne fungere som en slags identifikationskilde, hvor de studerende kan få en fornemmelse af andres viden-repertoire eller ”faglige univers”, og derved finde hjælp til at finde sammenhæng i egen læring.

Virtuelle porteføljer kan således fungere som både social-faglig kontaktflade og har have en inspirations- og identifikationsfunktion.

**Social deltagelse:** Aktive relationer og involvering i et socialt rum.

Ifm. social og aktiv involvering er det vigtigt, at folk kan deltage og interagere regelmæssigt og meningsfulgt. Det meningsfulde opstår oftest når individet på den ene eller den anden måde bliver optaget som en del af den konkrete praksis, får indvirkning på praksissen og kan se sig selv lave noget formålstjenligt<sup>11</sup>.

Et samarbejdsportefølje er et socialt rum, indenfor hvilket der finder situeret kommunikation og samarbejde sted.

Når kommunikation og samarbejde sker virtuelt bliver samarbejds-relationer og kommunikationsprocesser på forskellig vis visuelt repræsenteret. Denne visualisering af kommunikation skaber mulighed for refleksion over de relationelle og kommunikative processer, som udfoldes i samarbejdsporteføljerne. I porteføljen skabes der således en refleksions-distance, som i højere grad gør det muligt at forholde sig til selve de kommunikative og relationelle processer, som er væsentligt sværere at få indsigt i et almindeligt face-to-face samarbejde. Der opstår således en ny mulighed for netop at lære og omlære kommunikativt.

Samtidig understøtter samarbejdsporteføljerne muligheden for en anden form for kommunikation nemlig peer-review. Peer-review bruges allerede indenfor forskning, udgivelse af journals osv., men samarbejdsporteføljerne gør denne form for kommunikation væsentlig nemmere. Kommunikationen holdes nemlig åben og udvikles konstant af andre, med interesse for emnet<sup>12</sup>. Åbne samarbejdsporteføljerne gør det således muligt at relatere til, kommunikere og samarbejde med andre folk, som har interesse i området – på tværs af faglige skel og fysiske begrænsninger.

Synligheden i både kommunikation, samarbejde og deltagelse giver alt i alt nye muligheder for videndeling og samarbejde.

### ***Meningskompetencer og digitale porteføljer***

Meningskompetencer handler om at lære og omlære i og som sociale praksisfællesskaber.

De porteføljer, som er beregnet til forskellige former for samarbejde kan alle ses som en form for praksisfællesskaber, hvor man samarbejder omkring et mere eller mindre veldefineret område. Indholdet i disse porteføljer afspejler således direkte deltagernes sociale og faglige involvering i det virtuelle praksisfællesskab<sup>13</sup>.

Idet både arbejdsprocessen og dens indhold er visualiseret i porteføljerne, synliggøres også den meningsforhandling, som finder sted i disse praksisfællesskaber. Dette giver en form for ”fælles grundlag”, som man hele tiden kan bygge videre på, og se udvikling i. Således giver porteføljerne et rum og et grundlag for forhandling af mening indenfor et bestemt område, som man samarbejder indenfor<sup>14</sup>.

Efter at have skitseret hvordan de virtuelle porteføljer kan understøtte dannelsen af de forskellige kompetencer, vil vi nu kort beskrive hvordan virtuelle porteføljer også kan være med til at overskride grænser og øge fleksibiliteten i universitets-regi.

### ***Fleksibel grænseoverskridelse med digitale Porteføljer***

Virtuelle Porteføljer giver mulighed for at overskride de tids- og steds-mæssige grænser, som de fysiske omgivelser normalt har. De tidsmæssigt fordele er åbenlyse, idet alle parter får større mulighed for at arbejde når de har tid og lyst. Men porteføljerne kan også give mere fleksible grænser mht. sted:

#### **Involvering af folk ”udenfor murene”**

Porteføljerne gør det i større udstrækning muligt at involvere interesserede parter fra andre universiteter, erhvervsliv, organisationer, institutioner osv. Således er et tættere og mere vedvarende samarbejde med de eksterne parter, som de studerendes projekter ofte udføres i samarbejde med, en oplagt mulighed. Porteføljen bliver her en situeret base af visualiserede erfaringer, information og meningsdannelse, som gør det muligt at drage nytte af tidligere projekter og samarbejder indenfor et mere eller mindre specifikt område. Herved øges muligheden for at skabe større værdi for både de involverede studerende, vejledere og eksterne parter. Videnskabsbutikken nuværende opgave som formidler kan således udvides til gavn for både studerende, vejleder og virksomhed.

Ved at have emne-porteføljer bliver det muligt for eksterne parter at få et indblik i de studerendes interesseområder. Hvis disse områder er sammenfaldende med de eksterne parter åbnes der større mulighed for at finde ”fælles fodslaw” på en række områder. Dette kunne være alt fra besøg og oplæg fra eksterne, som arbejder med emnet, til forskellige former for samarbejde mellem universitetsstuderende, -undervisere og eksterne omkring cases og forskning etc.

#### **Involvering af studerende i forskning**

En anden oplagt mulighed er også i højere grad at involvere de studerende i diverse forskningsprojekter, som finder sted rundt omkring på universitetet. Ved at have forsknings-porteføljer (se FUP), åbnes der op for muligheden for at de studerende ifm. deres projekter kan inspireres og evt. deltage i visse dele af forskningen. Dette vil formentlig både motivere og inspirere de studerende – og forskerne<sup>15</sup>.

## Portefølje Modellen

### *Introduktion*

I dette kapitel forklares, hvordan vi forestiller os Portefølje Modellen konkret ser ud, dvs. hvilke funktionaliteter det ville være hensigtsmæssigt at stille til rådighed i de forskellige porteføljer på baggrund af deres individuelle læringsmæssige og kommunikative formål, samt hvordan de forskellige typer porteføljer gennem deres indbyrdes relationer kan understøtte og forny de universitære læreprocesser.

I dette kapitel skitserer vi nogle forslag til forskellige porteføljer samt de funktionaliteter, som vi mener kan være relevante at stille til rådighed for at understøtte den kommunikation og interaktion, der er involveret i universitære læreprocesser. Samtidig har vi begrundet disse forslag ved at beskrive de fordele, som vi mener knytter sig til de forskellige porteføljer i deres relation til de øvrige porteføljer.

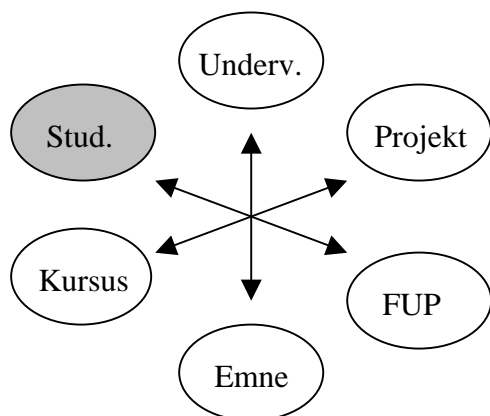
De porteføljer vi mener er relevante at stille til rådighed er:

- Stud Portefølje – de studerendes individuelle portefølje
- Projekt Portefølje – projektgruppernes porteføljer
- Kursus Portefølje – de enkelte kursers individuelle porteføljer
- Emne Portefølje – et portefølje til diskussionsgrupper, festudvalg, studieudvalg etc.
- Underviser Portefølje – forskere og underviseres individuelle portefølje
- Fælles Underviser Portefølje – portefølje til forsker- og læregrupper

Vi har valgt disse porteføljer ud fra en vurdering af både de læringsmæssige aktiviteter der foregår på universitetet i dag, samt en vurdering af hvordan IKT kan understøtte og ikke mindst bidrage til at forbedre de læreprocesser, som kan føre til udviklingen af de kompetencer som er forklaret i kapitel 1.

I hvert afsnit tager vi fat i et portefølje og beskriver hvordan de øvrige porteføljer kan have læringsmæssig gavn af det aktuelle portefølje.

## Stud Portefølje



Et Stud Portefølje kan fungere som den studerendes private digitale skrivebord/arbejdsværøelse, der kan systematisere og visualisere den studerendes tidligere og aktuelle universitære aktiviteter. Samtidig kan det fungere som den studerendes digitale identitet og ansigt udadtil, dvs. både som faglig identitetsskabende funktion og som en faglig profil og CV i det universitære og eventuelt i det erhvervmæssige miljø.

### Et Stud Portefølje kan indeholde:

- Oversigt over igangværende fag og kurser
- Oversigt over afsluttede projekt porteføljer, fag og kurser
- Projektrapporter og andre faglige produkter
- Links og litteratur
- Oversigt over tilmeldte diskussionsgrupper og igangværende projekter.
- Faglige, private og jobmæssige interesser
- Kalender (kan eventuelt synkroniseres med tilmeldte kurser, projekter, diskussionsgrupper osv.<sup>16</sup>)

### Formål med Stud Porteføljer

#### I relation til egne studieaktiviteter:

Give de studerende overblik over egne faglige aktiviteter, såsom kurser, projekter, diskussionsgrupper etc.. Gennem dette overblik kan den studerende skabe sammenhæng og kontinuitet i sine universitære aktiviteter, og samtidig gøre det nemt for andre (inviterede) brugere at få indsigt i den litteratur og andet, som den studerende har samlet i forgående eller fortløbende projekter og kurser. Dermed kan der opnås en større grad af refleksion over egne læreprocesser og en bedre overblik over, hvor man er på vej hen i sit uddannelsesforløb. Muligheden for selvstændigt at organisere indholdet på et Stud Portefølje kan samtidig være en del af lære- og evalueringsprocessen af de studerendes universitære aktiviteter, der kan fremme forståelsen af deres individuelle tidligere aktiviteter og fremtidige muligheder. Dvs. at organiseringen af et Stud Portefølje også kan være en hjælp til at evaluere og skitsere de studerendes uddannelsesforløb<sup>17</sup>.

#### I relation til de øvrige studerende:

Et Stud Portefølje kan fungere som et digital faglig profil og CV, der opbygges mere eller mindre automatisk ud fra de uddannelsesmæssige aktiviteter. Alt efter den studerendes interesser kan denne profil offentliggøres og anvendes som kontaktoflade til øvrige studerende, undervisere og senere erhvervslivet, der dermed har mulighed for at søge efter studerende med en bestemt faglig profil. På den måde giver man andre brugere mulighed for at få et indblik i sin faglige profil, og Stud Porteføljen kan dermed fungere som social og faglig



kontaktflade. Især med gruppedannelse for øje kan det være en nyttig informationskilde til faglig og personlig information om brugere, der bevæger sig indenfor de samme emner og faglige interesser, men udenfor de samme fysiske lokaliteter. En søgefunktion, der kan oplyse om faglige interesser og kurser ville i denne sammenhæng være yderst værdifuld, fordi der dermed kan skabes kontakt mellem personer, der fagligt kan komplementere hinanden, men som er fysisk adskilt pga. universitetets (fysiske) fagopdelte opbygning, eller som af andre årsager ikke møder hinanden ansigt til ansigt på trods af faglige fællesinteresser.

Derudover kunne det tilmed være en platform for løsere samarbejdsprocesser end egentlige projekter, fordi studerende selvstændigt er i stand til at skabe og opretholde faglige kontakter på trods af fysisk (fagopdelt) afstand. Denne kontakt kan måske også gøre det nemmere for enmandsgrupper at finde relevante læse- og evalueringspartnere.

#### **I relation til Projekt Portefølje:**

Gennem den faglige profil kan projektgrupper finde frem til studerende som har arbejdet med lignende problemstillinger og måske få lov til at se, hvordan deres arbejdsproces har været, hvilke diskussioner de har gennemgået og hvilke udfordringer de mødte undervejs. De kan samtidig downloade projekter, tekster, arbejdspapirer og andet materiale den studerende stiller til rådighed på sit Stud Portefølje. Dermed kan projektgrupper spare en masse litteratursøgning og måske bevæge sig ud på områder, som ikke allerede er diskuteret og gennemarbejdet af tidligere grupper, eller tage fat, hvor andre er sluppet.

#### **I relation til Emne Porteføljer:**

Fordi Emne Porteføljerne ikke er fagopdelte vil de have glæde af de mange forskellige tilgange og indlæg som studerende fra forskellige fag kan bidrage med og forstærke de tværfaglige diskussioner indenfor emnet.

#### **I relation til Kursus Portefølje:**

For kursus porteføljerne kan de studerendes private porteføljer være informationskilde til at finde andre relevante Stud Porteføljer. Ved at offentliggøre kursusdeltagerne i et Kursus Portefølje kan de studerende få kontakt til andre studerende med samme faglige interesse, og ved at kigge på deres private porteføljer kan de se hvilke emne, teori og kursus porteføljer de er tilmeldt og som eventuelt kunne have interesse for vedkommende.

Et lille forklarende scenario:

Stud.Bo spørger Stud.Ida, hvor hun har fundet den tekst? Ida: ”Den fandt jeg på en studerendes private portefølje”. Bo: ”Hvem er det?” Ida: Det er en jeg har kursus med i øjeblikket, og som havde et oplæg omkring XXX, som jeg synes var rigtig godt, og så spurgte jeg ham om han havde noget mere litteratur omkring det emne. Han gav mig adgang til sit Stud Portefølje, så jeg kunne kigge på den litteratur, han havde samlet ind under et tidligere projekt, og der fandt jeg teksten! Du skulle prøve at gå ind og kigge på resten af det han har liggende. Og han er med i en rigtig god diskussionsgruppe omkring XXX, som jeg har tilmeldt vores Projekt Portefølje!”

#### **I relation til Underviser Portefølje:**

Underviserne kan evaluere de studerendes læringsmæssige udvikling ved at kigge deres Stud Porteføljer igennem og give dem råd og vejledning omkring fremtidige muligheder i forhold til de kompetencer de gerne vil opnå, de emneområder de interesserer sig for og/eller de job de gerne vil have mulighed for at søge, når de er kandidater.

Samtidig bliver underviserne i lang højere grad i stand til at evaluere de studerendes arbejdsprocesser og vurdere disse i forhold til de projekter eller opgaver som de studerende skal bedømmes på. På længere sigt kan disse nye evalueringsmuligheder skabe grobund for helt nye typer bedømmelseskriterier og dermed nye eksamensformer.

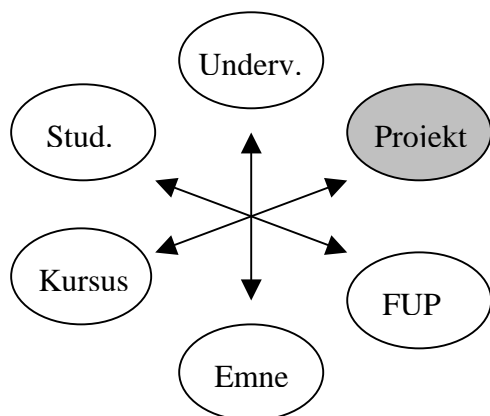
**I relation til FUP:**

Forskergrupper kan lettere finde eventuelle studentermedhjælpere eller studerende der også arbejder med de samme problemstillinger, fordi de studerendes faglige profil offentliggøres. Det kræver dog at der findes ordentlige søgefunktioner, hvor det eventuelt er muligt udelukkende at søge under forskellige kategorier.

***Yderligere overvejelser***

Da man ikke kan forvente, at alle studerende, der får stillet et Stud Portefølje til rådighed, kan eller vil anvende det, vil det eventuelt være formålstjenligt at lave et 'default' Stud Portefølje, der automatisk genererer nogle primære oplysninger, således at de studerende altid vil eksistere i det digitale miljø, uanset om de kan eller vil gøre en indsats for at udnytte de muligheder, som der stilles til rådighed for dem. Det kunne fx være basisuddannelse, nuværende studieretning, beståede kurser, billede og e-mailadresse etc.

## Projekt Portefølje



Med projekt portefølje mener vi et portefølje, der er projektgruppens digitale arbejdsværelse og diskussionsrum. Dette portefølje kan indeholde visse af de samme funktionaliteter som et Stud Portefølje, men kræver samtidig nogle andre funktioner, fordi det skal opfylde projektgruppens behov for dialog, diskussion, fælles kalender, projektstyring osv.

I store træk kan man sige, at hvor et Stud Portefølje skal dække et informationsbehov (privat og udadtil), skal et Projekt Portefølje dække et behov for kommunikation og samarbejde internt i projektgruppen. Et sådant portefølje kunne samtidig

opfylde behovet for åbne diskussionsgrupper på tværs af fag, projekter, emner, teorier osv.

### En Projekt Portefølje kan indeholde:

- Fælles skrivebord og arbejdsrum (inkl. dokumenter, links, tekster osv.).
- Projektstyringsværktøjer og kalender.
- Diskussionsværktøjer (trådede diskussioner, instant message, chat osv.).
- Oversigt over tilmeldte diskussionsgrupper.
- En offentlig kontaktflade med introduktion til emne, anvendte teorier, problemformulering.

### Formål med en Projekt Porteføljer

#### I relation til projektgruppernes aktiviteter:

- Give projektgrupper mulighed for at samle deres projektrelaterede materiale et sted, som de har adgang til uanset hvor og hvornår de har brug for det. Det kan dermed anvendes som projektgruppens fælles skrivebord til arbejdsrapporter, links, tekster og samtidig være et fælles arbejdsrum, hvor der kan diskuteres, skrives og projektstyres. At give brugerne mulighed for f.eks. at versionere dokumenter, arbejde synkront på de samme dokumenter kunne være nyttige redskaber/funktioner at stille til rådighed i et Projekt Portefølje.
- Give brugerne mulighed for at diskutere løbende og dermed skabe kontinuitet i diskussionerne, selvom de ikke har mulighed for at mødes fysisk. Dermed kan det også blive nemmere at følge med i og kommenterer gruppemedlemmernes arbejde, når man ikke ses fysisk over længere tid, for fx at skrive på hver sit kapitel. Således kan overlappende arbejde i højere grad undgås og eventuelle misforståelser omkring arbejdsopgaver kan opdages i tidligt.
- Selvom bredbånd vinder hurtigt frem i dag ville det sandsynligvis være en god ide at muliggøre diskussion via email<sup>18</sup>, for derved at give brugerne mulighed for at begrænse deres online tid. I denne forbindelse er det også relevant at vurdere, hvordan up- og download funktioner kan gøre det nemmere at arbejde på de samme dokumenter<sup>19</sup>.

- Samle diskussioner omkring de relevante tekster, teorier, kapitler osv., således at lærerige diskussioner ikke 'glemmes' i det øjeblik de skal anvendes. For at koble diskussioner af f.eks. en bestemt tekst direkte til teksten ville det være givtigt at kunne linke diskussioner direkte ind i teksten. Derved kan man måske skabe mere tekstnære diskussioner. Teoretiske diskussioner har det med at bevæge sig op i svært tilgængelige, og ofte ufokuserede, abstraktionslag, hvis diskussionerne foregår uden teksten 'foran sig'. Derfor kunne det være relevant at kunne kommentere og diskutere tekster 'inde i teksten'<sup>20</sup>.
- Skabe overblik og sammenhæng i samarbejdsprocessen. Ved at stille projektstyringsfunktioner til rådighed kan brugerne bevare overblikket over, hvor langt de er i de forskellige dele af arbejdsprocessen. Samtidig kan dette overblik give brugerne et bedre indblik i deres fælles læreproces og metodiske fremgangsmåde ved at synliggøre arbejdsprocessen for både dem selv og eventuelt vejlederen.

#### **I relation til Stud Portefølje:**

Give de enkelte brugere mulighed for at genfinde tekster, diskussioner, problemstillinger osv. på et senere tidspunkt, så der kan ske en erfaringsakkumulation i stedet for at genopfinde den dybe tallerken under hvert projekt (Jeg tror de fleste studerende har følt at de gang på gang har gentaget tidligere videnskabsteoretiske og metodologiske problemstillinger og diskussioner!). Samtidig kan det eventuelt være gavnligt at kunne vurdere tidligere arbejdsprocesser, for at kunne finde frem til de arbejdsmetoder, som har været konstruktive og undgå de mindre konstruktive. Den fælles forståelse (shared repertoire, grounding!!) kan samtidig gøres lettere tilgængeligt på et senere tidspunkt ved at blive skriftliggjort.

#### **I relation til øvrige Projekt Porteføljer:**

Være kontaktflade for andre brugere, diskussions- og projektgrupper. Ved at stille en offentlig kontaktflade til rådighed, med f.eks. problemformulering, emne, anvendte teoretikere osv., kan der skabes kontakt mellem projektgrupper, diskussionsgrupper osv. på tværs af fag og institutter. Derved kan universitetets mangfoldige vidensressourcer i højere grad udnyttes og man kan måske i højere grad undgå at skrive enslydende projekter og dermed udvide universitetets faglige bredde.

#### **I relation til Emne Porteføljer:**

De Projekt Porteføljer der omhandler eller inddrager det emne som et Emne Portefølje behandler, kan indgå i emneporteføljerne som eksempler på hvordan fx en teori kan anvendes i forhold til en konkret problemstilling. Hvis en projektgruppe fx lægger sig fast på at anvende John Nash' spilteori i undersøgelsen af deres problemstilling, kan de måske finde nogle eksempler på hvordan andre har brugt netop denne teori i deres projekt, ved at kigge de projekter igennem som ligger i 'John Nash Porteføljen'. Samtidig kan de eventuelt kontakte de studerende, der tidligere har anvendt denne teori og spørge om litteratur og andet.

#### **I relation til Underviser Portefølje:**

I forbindelse med vejledning kan et Projekt Portefølje gøre det muligt for vejledere at få et indtryk af og give vejledning i projektgruppens arbejdsproces og fremgangsmåde på et mere nuanceret plan end det på nuværende tidspunkt er muligt. Der er samtidig mulighed for løbende vejledning, der kan imødekomme misforståelser (,som ofte forekommer når projektgrupper afleverer halvfærdige arbejdsopgaver til vejledning!), og måske undgå at projektgrupperne (ubevidst) bevæger sig ud på et uhensigtsmæssigt sidespor. Vejledere kan samtidig gøre projektgrupper opmærksom på andre tidligere projekter, der er forløbet procesmæssigt eksemplarisk, og som derfor måske kan være en hjælp at kigge på for grupper, der har vanskeligt ved at styre deres arbejdsproces.

### **I relation til FUP Portefølje:**

Ved at gøre de studerendes projektemner, teoriansvendelse, metode osv. kan det blive nemmere for forskergrupper at drage nytte af de studerendes arbejde og eventuelt kontakte grupper, som har relevans og eventuelt kan inddrages i forskergruppens aktuelle aktiviteter. Dermed kan der skabes mulighed for øget interaktion mellem forskere og studerende i et mere konstruktiv forhold, hvor begge parter kan drage nytte af hinandens arbejde.

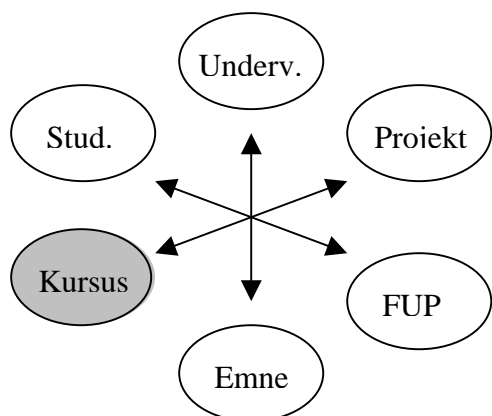
### ***Yderligere kommentarer***

Som nogen måske vil frygte er det ikke målet med portefølje modellen at skitsere en teknologisk erstatning for fysisk samarbejde. Mange undersøgelser viser efterhånden tydeligt, at der, uanset de teknologiske muligheder, er både faglige og sociale incitament for at bibeholde den fysiske kontakt under samarbejdsprocesser. For at understøtte de processer som ikke er ønskelige at gennemføre i et digitalt miljø, vil det eventuelt blive relevant at vurdere, hvordan universitetet kan stille fysiske rammer og teknologi til rådighed, der kan understøtte fx intensivt gruppearbejde i afleveringsfasen. Et oplagt teknologisk værktøj kunne i denne forbindelse fx være elektroniske tavler, hvor flere mennesker kan se teksten, og dermed være behjælpelig i den sidste formuleringsfase, fordi hele gruppen kan diskutere og rette med teksten foran sig.

Som det ser ud i dag, befinder de studerende sig stort set udelukkende på universitetet når de har forelæsninger og i enkelte (paniske) perioder når der skal arbejdes dag og nat inden projektets afleveringsfrist. Når der skrives og diskuteres foregår det alene eller sammen i de studerendes private hjem. Hvis man gerne vil flytte gruppearbejdet ind på universitetet for at skabe et mere inspirerende universitetsmiljø, skal man nok fokusere på at skabe gode fysiske og teknologiske faciliteter for gruppemøder på universitetet.

Mange universiteter har en tendens til at investere i større mængder 'single'-computere, som man næsten må formode de studerende har derhjemme, hvorfor de fleste da også skriver deres tekster derhjemme på deres egen computer, hvor deres tekster også ligger. Hvis der investeres i system som Portefølje Modellen eller lignende ville det eventuelt være relevant at stille rum og teknologi til rådighed på universitetet, således at det er attraktivt for de studerende at holde gruppemøder på universitetet i stedet for i private lejligheder. Grupperum med elektroniske tavler eventuelt være et skridt i denne retning, således at de dokumenter som gruppemedlemmerne individuelt har arbejdet på i Projekt Porteføljen kan vises og diskuteres i fællesskab.

## Kursus Portefølje



Kursus Portefølje er tænkt som kursernes hjemmeside, men skal samtidig fungere som omdrejningspunkt for den kommunikation mellem studerende, der opstår i forbindelse med kursets emne og litteratur. Det vil sige, at et Kursus Portefølje dels skal fungere som informationskilde til links, relevante diskussionsgrupper og projekter, opslagstavle og kalender for kurset og skal samtidig indeholde den kommunikation, der opstår i tilknytning til kurset. Dvs. at et Kursus Portefølje skal kunne kombinere både et informations- og kommunikationsbehov.

### Et Kursus Portefølje kan indeholde:

- Beskrivelse af kurset: kursusprogram, deltagere, niveau, indhold, forventet arbejdsindsats, dannelsesformål.
- Underviser baggrund inkl. personlige opfattelser af læring og pædagogik.
- Kursus kalender.
- Oversigt over tilmeldte studerende.
- Introduktion til de emner, litteratur osv. som de enkelte kursusgange behandler inkl. øvelser, hands-out og noter.
- Oversigt over relevante diskussionsgrupper og igangværende projekter, som har tilknytning til kursets emne og litteratur.
- Arkiv med tidligere projekter og specialer, skrevet af studerende under kurset.
- Arkiv med diskussioner fra foregående kurser (eventuelt i prioriteret rækkefølge efter relevans for igangværende kursus).
- Diskussionsforum for diskussioner i tilknytning til emner, kursusgange, litteratur osv..
- Evalueringer af både studerende og undervisere, samt af kurset som helhed og af de enkelte kursusgange (ris og ros, mulige forbedringer osv.<sup>21</sup>).
- Video/audio tape/foto af egen undervisning.
- Kursusrelaterede opgaver stillet af eksterne personer/virksomheder – kan eventuelt koordineres med videnskabsbutikken.

### Formål med Kursus Porteføljer

#### I relation til kursets interne aktiviteter:

- Give studerende indsigt i og overblik over, hvilke emner og tekster, der bliver behandlet under de enkelte kursusgange. Dermed kan man give de studerende bedre mulighed for at forberede sig til de enkelte kursusgange. Underviseren kan eventuelt uploade sine egne noter til forelæsningen dagen/ugen inden, således at de studerende ikke skal bruge tid på at notere overskrifter, men kan koncentrere sig om at forstå og skrive 'forståelsesnoter' under forelæsninger.

- Give studerende yderligere mulighed for at diskutere (asynkront) de enkelte kursusganges emne og litteratur. Mange af de spørgsmål der rejser sig under en kursusgang, er der ofte ikke tid til at diskutere grundigt igennem under de efterfølgende diskussioner. Derfor ville det være oplagt at kunne fortsætte diskussionerne efterfølgende og samtidig komme eventuelle misforståelser til livs. Diskussioner der opstår i Kursus Porteføljen kan eventuelt tages op under de relevante kursusgange. Derudover kan undervisere eller studerende komme med uddybende kommentarer og henvise til tekster og teorier der går i dybden med nogle af de emner, som ikke hører direkte ind under kursusemnet, men som måske er relevant for mange kursusedtagere i forbindelse med deres projekt.
- Skabe mulighed for akkumulering af viden og information omkring kursusemnet. Mange udbudte kurser går igen fra år til år, og for ikke at skulle diskutere de samme ting igen og igen, kan der for både de studerendes og underviserens faglige udvikling være en højere grad af fornyelse og progressivitet indenfor disse kurser ved at drage nytte af de forudgående kursers diskussioner og projekter. Samtidig kan det for underviserne være et udmærket redskab for evaluering af kurser, undervisningsmetoder og selv-evaluering.

#### **I relation til øvrige Kursus Porteføljer:**

Gennem den åbenhed og gennemsigtighed som Kursus Porteføljerne kan give, kan det blive nemmere at undgå overlapninger i kursusindhold og organisere kurserne så de i højere grad komplementere hinanden i stedet for at gennemgå de samme ting med forskellige overskrifter. Dermed er det også nemmere for de studerende at planlægge deres uddannelsesforløb.

#### **I relation til Stud Porteføljer:**

- Give studerende et indblik i kursets emne, litteratur, faglige tilgangsvinkel osv.. Dermed kunne der skabes større gennemsigtighed i kursusudbuddet, og gøre det mindre sandsynligt at studerende tilmelder sig og optager en plads på kurser, som de senere finder ud af ikke er lige det de forventede. Som det foregår i dag gives informationer omkring de enkelte kursusgange i et kompendium, som de færreste ikke-kursusedtagere anskaffer sig. Hvis disse informationer bliver gjort tilgængelige online kan det give et mere nuanceret billede af kurset og dermed gøre det nemmere for de studerende at vælge det rigtige kursus. En højere grad af gennemsigtighed i de enkelte kursusganges emne, kan samtidig gøre det mere attraktivt for udefrakommende at møde op til kursusgange, der har en relevans for dem.
- Give studerende mulighed for at tilføje relevante links og tekster. Dermed kan både studerende og undervisere drage nytte af hinandens viden, og underviserne får på denne baggrund et redskab til at forbedre kurset fra semester til semester.
- Gøre det nemmere for studerende at holde sig ajour med et (kursus) emne, efter at de har afsluttet kurset. Mange studerende har givetvis en interesse i kursusemnet før og efter de gennemgår kurset. Denne interesse kunne man eventuelt tilfredsstille ved at stille dele af kursets online-materiale til rådighed for ikke-tilmeldte studerende. F.eks. ville det være en gavnligt for studerende at kunne følge med i hvad der sker på deres andet fags område, og måske endda kunne tilføje diskussionerne nogle nye perspektiver fra deres igangværende fagområde. Især med den tværvidenskabelige uddannelse, som de fleste studerende fra RUC gennemgår, ville det være oplagt at gøre det forholdsvist nemt at holde sig ajour med den faglige udvikling, der foregår indenfor de fag som de har afsluttet.

- Via gennemsigtighed at gøre det muligt for den studerende at forholde sig bedre til underviserens kompetencer og person og derved også være mere sikker på at kurset og underviseren er det rigtige for en.

#### **I relation til Projekt Porteføljer:**

Fordi projektgrupperne har deres selvstændige portefølje, kan Kursus Portefølje linke til de Projekt Porteføljer der har relevans for kurset, og som kan være interessant for kursusdeltagerne at kigge nærmere på. Studerende der følger et kursus og som vil skrive projekt indenfor kursusemnet kan derfor nemt finde og læse de afsluttede projekter der allerede er skrevet inden for dette emne. Dette kan både være en inspirationskilde og samtidig en måde at akkumulere, i modsætning til at reproducere, den viden der findes indenfor området, fordi der måske i mindre grad bliver skrevet enslydende projekter og de studerende eventuelt kan tage fat i nogle af de problemstillinger, som de ikke mener er ordentlig udforsket i tidligere projekter.

#### **I relation til Emne Porteføljer:**

Hvis der opstår/eksisterer Emne Porteføljer, der behandler en teori eller et emne, som tages op under kurset er det oplagt at linke til disse Emne Porteføljer, så de studerende, der har interesse i øget information omkring det specifikke emne eller teori, kan finde mere information og eventuelt fortsætte diskussionerne her.

#### **I relation til Underviser Porteføljer:**

Adskillelsen af Underviser Porteføljer og Kursus Porteføljer gør at det er nemmere for andre undervisere at overtage kurserne i kortere eller længere perioder, fordi aktiviteten og indholdet ligger tilgængeligt for den nye underviser. Samtidig kan Underviser Porteføljen give et billede af hvilken tilgang et kursus har til kursusemnet gennem den profil som underviseren stiller til rådighed.

#### **I relation til eksterne aktører:**

Gøre det nemmere for eksterne personer, firmaer, organisationer osv. at tilføre relevante emner, som de mener kunne være interessante at diskutere eller få undersøgt, og derved skabe bedre kontakt til 'verden udenfor'. Kunne eventuelt også gøre det nemmere for videnskabsbutikken at udføre opfølgende arbejde på universitetet.

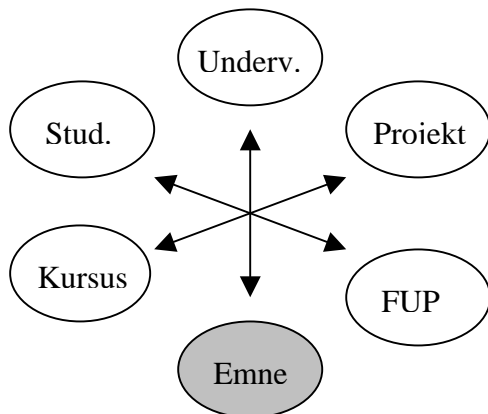
#### ***Yderligere overvejelser***

Da det ikke kan forventes at de undervisere, der er tilknyttet de enkelte kurser, går aktivt ind i anvendelsen af Kursus Porteføljen, kunne man ligesom med Stud Porteføljen lave en 'default' udgave, hvor der som minimum var en overordnet kursusbeskrivelse, de enkelte kursusganges emne og litteratur, oplægsholdere osv. Dvs. de informationer, der normalt gives i semesterplan og kompendium. Derfra kunne man overlade initiativet til kursusdeltagerne, der kunne starte de diskussioner, der var behov for, samt udveksle litteratur og andet der kunne skabe en dynamik ved siden af de fysiske møder. Der kunne eventuelt tilknyttes IT-kyndige studerende til at varetage nogle af underviserens administrative IT-funktioner, så underviserens arbejdsbyrde ikke bliver uoverskueligt forøget i en implementerings- og tilvænningsfase.

Det kan eventuelt blive vanskeligt at motivere underviserne til at opdatere indholdet i deres Kursus Portefølje, så indholdet er relevant og gavnligt for undervisningsforløbet. Det kunne sandsynligvis være gavnligt at ansætte teknisk dygtige studentermedhjælpere (eventuelt studerende, der allerede har gennemført kurset og som derfor har et kendskab til det faglige indhold og underviserens intentioner!) til at opdatere indhold og holde sig orienterede om (online) diskussionernes indhold.



## Emne Portefølje



Emne Portefølje er tænkt som et portefølje for alle der har brug for et digitalt samlingssted. Det kunne være diskussionsgrupper, udvalg, nyhedsgrupper osv. Af mere eller mindre faglig karakter. Det kunne fx være et 'Luhmann Portefølje', 'Studieudvalg Portefølje', 'CSCW Portefølje', 'Komm. Festudvalg Portefølje', 'Joke Portefølje' etc. Disse porteføljer skal kunne oprettes problemfrit og 'leve' i så lang tid, det er nødvendigt og der er aktive brugere.

Funktionsmæssigt ligner den Projekt og Kursus Porteføljerne, men skal have et bredt udvalg af funktionaliteter og være yderst fleksibel, fordi den skal opfylde mangeartede informations- og kommunikationsbehov.

### Et Emne Portefølje kan indeholde:

- Fælles skrivebord og arbejdsrum (inkl. dokumenter, links, tekster osv.).
- Projektstyringsværktøjer og kalender.
- Diskussionsværktøjer (trådede diskussioner, instant message, chat osv.).
- Beskrivelse af emnet, formål, indhold
- Kalender.
- Oversigt over tilmeldte deltagere.
- Oversigt over relevante diskussionsgrupper og igangværende projekter, som har tilknytning til emnet.
- Arkiv med tidligere projekter og specialer indenfor emnet.
- Arkiv med relevant litteratur og links.
- emnerelaterede opgaver stillet af eksterne personer/virksomheder – kan eventuelt koordineres med videnskabsbutikken.

### Formål med Emne Porteføljer

#### I relation til porteføljens interne aktiviteter:

Give studerende mulighed for at diskutere og samles omkring emner, der ikke nødvendigvis er kursusaktuelle eller hører under et bestemt fag. Tværfaglige emner, som fx CSCW er et godt eksempel, som ville være oplagt at diskutere på tværs af universitetets faglige opdelinger. Det betyder ikke nødvendigvis at den datalogi-studerende og den psykologi-studerende prompte vil begynde en meningsfuld diskussion, men det vil lette adgangen til de mangeartede diskussioner, der opstår indenfor et felt som CSCW, og dermed på længere sigt skabe mulighed for at datalogen og psykologen kan forstå hinandens tilgangsvinkel til feltet og derfra begynde nogle interessante diskussioner.

Også bestemte (populære) teorier eller teoretikere, der anvendes og diskuteres på flere institutter, kunne være relevante at diskutere i et sådant Emne Portefølje, så forskellige tilgangsvinkler kunne forenes i fælles diskussioner, og litteraturen kunne samles et sted. Emne Porteføljerne kunne dermed blive genstand for grundige teoretiske diskussioner, på

teoriens præmisser, som RUC kritiseres for at mangle, fordi teorien ofte diskuteres i forhold til konkrete problemstillinger. Disse teoretiske diskussioner kunne så anvendes i de enkelte Projekt og Kursus Porteføljer i forhold til de konkrete problemstillinger.

Derudover ville det være et glimrende værktøj for alle de udvalg og studentersammenslutninger der eksisterer og opstår på universitetet til at diskutere og distribuere information.

#### **I relation til Stud Porteføljer:**

De studerende kan melde sig til og fra de forskellige Emne Porteføljer som de lyster, og dermed selvstændigt kontrollere deres aktivitetsniveau. I denne forbindelse er det også relevant at tilbyde forskellige tilmeldingsformer, dvs. på hvilken måde man ønsker at deltage i et bestemt portefølje. Man kunne fx forestille sig at man ønsker at modtage mail med nye indlæg, fra nogle af de porteføljer man deltager aktivt i, mens man blot ønsker adgang til de porteføljer man kun følger med i på sidelinjen, så man i ny og næ kan gå ind og se hvad der er sket siden sidst.

#### **I relation til Projekt Porteføljer:**

Projekt Porteføljerne kan tilmelde sig de Emne Porteføljer, der er relevante, fx de teoretikere de anvender, det emne de skriver om, en Metode Portefølje, Videnskabsteoretisk Portefølje og andet der kan være gavnligt for deres projektarbejde. På den måde kan der samtidig holdes liv i Emne Porteføljer på grund af den kontinuerlige udskiftning af aktive deltagere. Projekt Porteføljerne kan nyde godt af tidligere diskussioner og det materiale der allerede ligger tilgængeligt i porteføljen.

#### **I relation til Kursus Porteføljer:**

Kursus Porteføljerne kan drage nytte af Emne Porteføljerne ved at henvise til de porteføljer, der behandler de emner som der eventuelt ikke er tid til at gå i dybden med under kurset. Samtidig kan kurset løbende holde sig ajour med de diskussioner der foregår indenfor et specifikt emne og på den måde drage nytte af de studerendes indsats i de forskellige porteføljer.

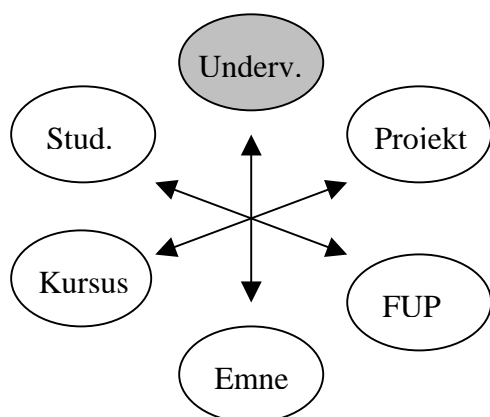
#### **I relation til Underviser Porteføljer:**

Underviserne kan drage nytte af de studerendes diskussioner indenfor deres respektive forskningsområde, og eventuelt bidrage til at de faglige diskussionsniveau hæves til både de studerendes og underviserens fordel.

#### ***Yderligere overvejelser***

Vi har i det ovenstående hovedsageligt beskrevet de læringsmæssige fordele ved Emne Porteføljerne og de fordele som de øvrige porteføljer kan have af denne type portefølje. Udover disse fordele kan Emne Porteføljerne anvendes som oplagstavler og informationskilde for alle de øvrige aktiviteter der foregår på universitetet, såsom diverse udvalg, studenterforeninger, underholdning, interessegrupper, hobbyer og meget andet, der måske ikke lige har umiddelbare læringsmæssige fordele, men som måske kan øge de studerendes tilknytning til universitetet og derigennem skabe et større engagement i de øvrige universitære aktiviteter.

## Underviser Portefølje



Et Underviser Portefølje er tænkt som undervisernes individuelle portefølje, adskilt fra de Kursus Porteføljer de evt. måtte være engagerede i. Det er i lige så høj grad et redskab til udvikling af og overblik over underviserens egne læreprocesser og faglige udvikling.

En underviser portefølje vil sandsynligvis blive forholdsvis omfattende og kan alt efter den enkelte porteføljes åbenhed få en mentor-lignende funktion for de studerende, fordi underviserens læreprocesser bliver synliggjort og kan være genstand for de studerendes vurdering.

### En Underviser Portefølje kan indeholde:

- Kalender – privat og fælles
- Mailsystem med mulighed for objektrelateret trådning, samarbejde etc.
- Projektstyringsredskaber
- Link til FUP og læringsmoduler<sup>22</sup>
- Redskaber og hjælp til at lave den offentlige del af hjemmesiden.
- Intranet<sup>23</sup>
- Underviser baggrund, forskning, igangværende projekter og interesser
- Link til og kort beskrivelse af underviserens kurser: kursusprogram, deltagere, niveau, indhold, dannelsesformål
- Underviserens opfattelser af læring og pædagogik
- Noter, hand-outs og øvelser
- Video af egen undervisning
- Evalueringresultater og forbedringsplaner
- Div. relevante links

### Formål med UP

#### I relation til underviserens egen læring

Underviser porteføljen kan både ses som et led i at opgradere undervisernes IT-kvalifikationer og indføre IT som en del af dagligdagen på RUC, men i højere grad er det et værktøj, som handler om at skabe sammenhæng og strukturere underviserens læringsmæssige udvikling og kompetenceudvikling. UP ændrer sig og vokser sammen med underviseren, idet den hele tiden kan ændres til at reflektere hvad underviseren nu er involveret i og tumler med. UP bidrager således både skabelsen af noget materielt (gennem refleksion), men samtidig også skabelsen af underviseren som person (selv-refleksion).

UP kan således bruges til at øge overblikket over egne aktiviteter men også over egne forventninger til læring, læringens indhold, mål og metoder. Dette overblik kan blive basis for

refleksion og forbedring af såvel faglige kvalifikationer og pædagogiske metoder og kompetencer<sup>24</sup>.

Ved hjælp af UP kan det også i større omfang gøres muligt at lave en mere fleksibel overgang mellem ansættelse på universitetet og i andre institutioner, organisationer og erhvervsliv. Folk udenfor universitetet får således større direkte adgang til og indblik i de faglige og personlige kompetencer, som underviseren har erhvervet sig. Som helhed vil dette kunne give universitetet en større tilknytning og adgang til den viden, som også skabes ”udenfor murene”.

### **I relation til de studerende**

De studerende kan konsolidere underviserens videns repertoire når de studerende har lyst – uden at forstyrre underviseren. Således kan underviseren være virtuelt til stede for at interagere med de studerende, uden at skulle bruge tid på det.

Denne mentor-funktion kan yderligere udbygges og udnyttes, hvis man indbygger en FAQ funktion, hvor underviseren opbygger et viden-kartotek af de ting, som de studerende den ene gang efter den anden viser sig at have brug for.

### **I relation til vejledning af projekter**

Da UP er underviserens digitale identitet får de studerende i højere grad adgang til at få en fornemmelse af underviseren uden at have snakket med vedkommende. Dette skaber en større gennemsigtighed, som kan være til gavn, når de studerende skal vælge den rette vejleder.

I forhold til projekterne kan undervisernes porteføljer også fungere som virtuelle vejledning med FAQ omhandlende de mest gængse problemer og spørgsmål ifm. vejledningsforløb. Herved slipper underviseren for at svare på de samme spørgsmål igen og igen, og kan i stedet bruge tid på mere relevante spørgsmål. Kvaliteten af både spørgsmål og svar kan derved øges.

Ved at lave en liste over – og links til – tidligere vejlede projekter får de studerende også mulighed for at søge inspiration hos andre studerende, som tidligere har haft den pågældende underviser som vejleder og derfor måske enten har skrevet indenfor et relateret emne eller har en struktur. Herved kan vejlederen drage nytte af de timer, som vedkommende har brugt på at vejlede andre – idet der nu er mulighed for at henvise de studerende til konkrete eksempler på ”best practice / does ” og ”worst practice / don’ts”

På denne måde får de studerende mulighed for at lære fra andre konkrete eksempler, og samtidig kan underviseren i højere grad genbruge den vejledning han allerede har givet én gang.

### **I relation til kurser**

Der vil være mulighed for, at der kan opstå en langt bedre sammenhæng mellem de kurser underviseren har og underviserens egne interesser og egen forskning. Skrevne artikler, bøger, bidrag til antologier, foredrag, online papers etc. kan således i større omfang inddrages i undervisningen som supplerende materiale, som de studerende kan søge i ifm. projekter indenfor faget.

Der vil også være større mulighed for bedre sammenhæng imellem de forskellige kurser, som underviseren har, har haft og vil få. Når materialet er udarbejdet og ligger tilgængelig på nettet, er det nemmere at genbruge, omstrukturere og forbedre, så den enkelte underviseres forskellige kurser enten har mulighed for at henvise og bygge på hinanden, eller omhandle det samme område men fra forskellige vinkler, eller arbejde med forskellige felter indenfor det samme området.

Ved at bruge UP ifm. kurserne gøres vigtigheden af undervisernes deltagelse i konferencer, seminarier etc. inden for kursets fagområde også synligt. Nye information,

forskningsresultater, artikler og netværk stilles til rådighed i UP og kan derved bruges mere aktivt i kurserne.

### **I relation til andre undervisere**

Formålet med UP i relation til de andre undervisere er fortrinsvis synlighed og adgang. Hvis andre undervisere har brug for at vide noget ift. hvad den enkelte underviser laver, bliver det muligt at søge disse informationer direkte på UP'en.

Dette kan både virke som inspiration og motivation for andre, og kan samtidig give anledning til nye relationer, f.eks. på tværs af institutter, omkring fælles interesseområder. Idet andre kan kontakte underviseren med ideer, spørgsmål, forslag etc. indenfor et fælles interesseområde bliver muligheden for peer-review større, og derved måske også flere fælles forsknings udgivelser.

Muligheden for fælles kurser (flere undervisere går sammen om et eller flere kurser) på tværs af grænser kan ligeledes opstå – eller sammenlægning af kurser, som enten ligner hinanden eller omhandler samme temaer.

UP vil således give mulighed for at udnytte interessefællesskaber på tværs af nuværende grænser.

### **Yderligere overvejelser**

#### **Kulturel omstilling**

Den kulturelle omstilling er formentlig den vigtigste akilleshæl. Vilje, lyst og motivation hos først og fremmest underviserne er formentlig altafgørende for om UP kan blive en reel succes.

Også forankring i toppen af både RUC på de enkelte institutterne er vigtigt, idet det fra centralt hold nok er en god ide at være opmærksom på de barrierer og anderledes arbejdsmetoder, som indførelse af UP indebærer.

Ved at forsøge at indtænke både pædagogiske, faglige, administrative, tekniske, kulturelle og (sam)arbejds-mæssige forhold kan man evt. også fra centralt hold udarbejde forslag til hvordan arbejdsgangen kan omstruktureres – så alle institutter ikke behøver at opfinde den dybe tallerken.

#### **Arbejdsbyrde**

Den ekstra arbejdsbyrde som et velfungerende UP i begyndelsen vil kræve, bør der afsættes tid til - på bekostning af andet – ellers kan UP let komme til at fremstå som noget, der ikke giver noget umiddelbart ”afkast” men bare er ekstra arbejde. Måder at imødekomme dette på kunne være:

- Prioritere ressourcerne – altså skære noget andet fra i stedet
- Introducere / holde kurser for hele underviser-teams. Så hele afdelinger lærer at bruge det nye redskab samtidigt og derfor kan hjælpe, lære og motivere hinanden undervejs.
- Lave opfølgning

#### **Overvågningsangst**

Der er en risiko for, at underviseren mere opfatter porteføljen som et overvågningsmiddel til at kontrollere og presse folk, end som et middel til relevant kompetenceudvikling, nye udviklingsmuligheder og et mere spændende arbejdsliv.

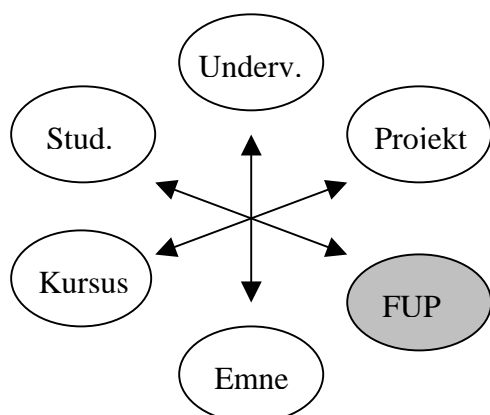
**Brugervenlighed**

For at porteføljerne giver nogen mening, skal de være konstant opdaterede. Derfor er det vigtigt at platformen bruges som dagligt arbejdsredskab, hvor det er nemt at rette, slette og uploade ting.

**Credit**

Der kan være en angst for, at andre ”hugger” ens materiale, pointer, etc. En måde at overkomme dette på, kunne være eksplicit at indføre en henvisnings-/credit-struktur. Fra starten kan det gøres til gængs brug, at man linker/henviser/krediterer andre for deres arbejde, og at det at henvide ikke er udtryk for at man selv er doven, men at man derimod forstår at bygge ovenpå andres arbejde. Således kan porteføljen også bruge som en innovativ teknik<sup>25</sup>.

## FUP Portefølje



FUP er en delt portefølje med en samling af materiale fra et praksis-fællesskab. Den kan indeholde en gruppe forskere eller underviseres undervisningsmateriale, som er skabt og akkumuleret igennem årene.

FUP kan bruges som redskab for at visualisere fællesskabets ressourcer, erfaringer og strategier for undervisningspraksis – og kan bruges til at skabe kollektiv refleksion, samarbejde og udvikling.

### Hvad kan en FUP indeholde?

- Objektorienterede diskussionsværktøjer (ex trådede diskussioner)
- Database kædet sammen med diskussionsværktøjerne
- Kalender og projektstyring
- Offentlig kontaktflade (m. oversigt over temaer, deltagere, formål etc.)
- Fælles skrivebord/arbejdsrum (inkl. dokumenter, links, tekster osv.)
- Mailing liste funktion – hvor man kommunikerer til alle samtidigt

Da FUP både kan bruges af forskningsgrupper og undervisergrupper, afhænger indholdet meget af dette. Temaerne for undervisergrupper kunne f.eks. være: Pædagogik/didaktik, undervisningspraksis, kurser under udvikling, kursus-temaer, vejledning, best practice, læringsmoduler<sup>26</sup> osv.

Et forskningsportefølje vil i højere grad indeholde temaer indenfor forskningsområdet.

### Formål med FUP

#### I relation til undervisernes egen læring

#### Dele uddannelsesmateriale og forskningsinformation:

Undervisnings- og forsknings-praksis er i øjeblikket en meget privat ting. FUP støtter op om konstruktionen af fællesskabets delte erfaringer, og skaber et rum for refleksion og større udnyttelse af hinandens viden og erfaringer. Altså en mere samarbejdsrelateret og innovativ praksis.

#### Livslang læring:

Også universitetsundervisere har brug for efteruddannelse, reflektionsrum og opkvalificering<sup>27</sup>. ”Community of Practice”-tanken viser at samarbejde er vigtigt for læring. Både nye og gamle undervisere og forskere har hele tiden brug for at udvikle sig

#### Fælles rum over tid:

Universitets-undervisere har som oftest ikke tradition for at dele deres undervisningserfaringer med andre undervisere. Derfor er deres fælles historier ofte indskrænket af tid og sted (fælles frokost, møder etc.). Ved at indgå i FUP, og dermed have direkte samarbejde med andre undervisere om praksis, opstår der et rum, som er mere uafhængig af tid og sted, og hvor den enkelte underviser får mulighed for over tid at reflektere mere indgående over sin egen underviserpraksis og faglighed, i forhold til andres.

Et portefølje som fælles rum vil kunne give den fælles kontinuitet, som måske er svær at finde i dagligdagen på et institut, hvor underviserne hver især passer deres egen undervisning.

### **Roller:**

FUP giver mulighed for, at den enkeltes rolle i den større sammenhæng bliver mere tydelig. Styrker og svagheder hos den enkelte i fællesskabet træder klarere frem, og herved kan det også blive tydeligere for den enkelte, hvad vedkommende er bedt til – og hvor vedkommende skal bruge sine ressourcer. Dette kan give en større udnyttelse af den enkeltes specialkompetencer og samtidig give den enkelte underviser eller forsker en større forståelse af hvad denne kan bidrage med i den større helhed.

### **Motivation:**

Det virker ofte motiverende at arbejde sammen med nogen mod fælles mål. At have en delt forståelse af, hvor man som team er på vej hen, kan give større ro og fokus.

Det, at dele den usikkerhed det er, at skulle lave nye kurser, afprøve nye undervisningsformer og metoder, lave eksperimenterende forskning osv. tager presset fra den enkelte og kan i stedet give mod og lyst<sup>28</sup>.

### **I relation til de studerende**

Da FUP også er en mulighed for at arbejde med de evalueringer, som de studerende laver på kurserne hver semester, så vil de studerende forhåbentligt også få nytte af FUP – i form af en forhåbentlig forbedret praksis.

Hvis der er tale om et forskningsportefølje vil der i højere grad åbnes op for at de studerende bliver aktive deltagere og med-bidragere i forskningen.

### **I relation til projekter**

FUP's betydning i relation til de studerendes projekter afhænger også af hvilke emner underviserne vælger at arbejde med i FUP.

Hvis man f.eks. vælger at arbejde med følgende indhold, vil FUP forhåbentlig få en positiv indflydelse på projekterne:

Vejledningstema – Her kunne underviserne f.eks. udvikle og opsamle best-practice vejledningsmetoder, virtuel online-coaching.

Samarbejdspartnere – En indsats for at opnå længerevarende - og derved mere givende og brugbare - kontakter til eksterne ressourcer. Dette kan både være på andre universiteter og uddannelsesinstitutioner (både menneskelige, materielle og kurser), i erhvervslivet – hvor længerevarende samarbejde og udviklingsforløb ift. de studerendes projekter kunne være givtigt for alle parter.

Hvis der er tale om et forskningsportefølje, vil der som ovenfor nævnt være større mulighed for at projekterne i højere grad kan bidrage konstruktivt til forskningen.



### **I relation til kurser**

FUP giver mulighed for et bredere og mere fleksibelt sortiment af kurser, ved at lave læringsmoduletmaer. Samtidig giver FUP mulighed for større sammenhæng mellem de forskellige kurser, idet underviserne i højere grad arbejder sammen om skabelse af kurserne og samtidig gør brug af hinandens pædagogiske og faglige erfaringer.

Et forskningsportefølje vil endvidere kunne give inspiration til allerede eksisterende kurser, men også til at lave nye kurser hvor den nyeste forskning formidles, mens den stadig er ”undervejs”. Ved at debattere og diskutere den i gangværende forskningen i kurserne, får forskerne både mulighed for at formidle undervejs og samtidig få bidrage i form af synspunkter og nye vinkler af de studerende.

### **I relation til andre undervisere**

“Peer assessment is one approach that can motivate the interdependency aspect, and it can be included and documented in the portfolio” (Sorensen et al., 2000)

Hypotesen er, at ved at genbruge andres ressourcer vil erfaringer også blive udbredt mellem kollegerne. FUP kan danne basis for, at der over tid dannes en “common ground” og et synligt produkt af de implicerede underviseres praksisfællesskab<sup>29</sup>.

Samarbejdet og læringen i FUP kan foregå på mange måder:

- modeling the practices and skills of more knowledgeable peers;
- identifying and resolving differences between conflicting ideas and theories;
- peer teaching, where one student assists or instructs another when appropriate; and
- constructing new shared meanings practices. (Gutwin et al., 1995)

### **Yderligere overvejelser**

Den største udfordring mht. FUP bliver at opnå et reelt og givende samarbejde.

Ifølge Salomon (1995) er ”ægte samarbejde” baseret på “ægte afhængighed” mellem gruppens medlemmer. Ægte afhængighed er karakteriseret af :

- a need to share information
- a division of labor where roles complement each other
- a pooling together of minds (Salomon 1995)

I øjeblikket er underviserne og forskere ikke ”ægte afhængige” af hinanden. Hvis de ikke har lyst behøver de hverken at dele information eller at komplementere hinandens viden og kompetencer.

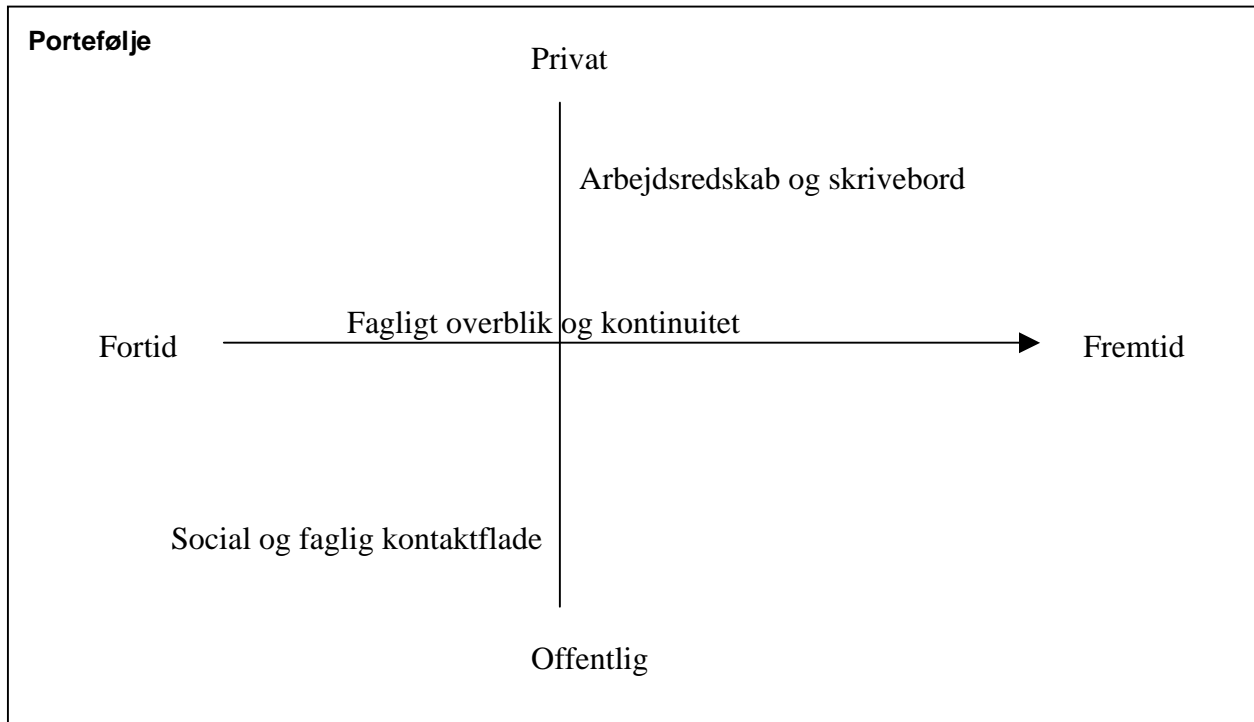
En anden udfordring er det faktum, at det at samle materiale ikke automatisk gør materialet fælles og delt. Materialet skal konstrueres med tanken om genbrug indenfor fællesskabet. Hvis FUP-deltagerne skal blive involverede i hinandens arbejde, skal man derfor designe hen imod dette.

Copyright er også en udfordring: Det kræver meget at udvikle læringsmoduler, men de er nemme at kopiere. Her kan man evt. ty til Open Source’s copyleft-model.

## Fordele og udfordringer

### Privat vs. Offentlig

Det kan være en fordel at lade den enkelte person/underviser/gruppe afgøre, hvad der skal være offentligt tilgængeligt og hvem der skal have adgang til bestemte mapper i de enkelte porteføljer. På den måde kan det enkelte portefølje opbygges efter de aktive aktørers behov og vise det (offentlige) digitale ansigt som er ønskeligt for den enkelte person eller gruppe.



Denne fleksible og muligheden for at forme sit digitale ansigt udadtil kan skabe sammenhæng mellem den fysiske og digitale identitet, hvad enten det gælder de individuelle eller fælles porteføljer. Samtidig kan muligheden for at afgrænse kommunikationen skabe grobund for mere tillidsfulde relationer og målrettet kommunikation mellem de aktive aktører indenfor porteføljen.

På den anden side skal man også tage forbehold for at mange studerende og undervisere ikke indledningsvis vil anvende systemet. Det kan derfor være en fordel at opbygge (finde!) et (teknisk) system, der opdateres automatisk, eller opretter et default portefølje, så de studerende ikke nødvendigvis skal bruge tid på at justere deres interne og eksterne Portefølje. Det skal dog stadig være muligt (og nemt!) for den enkelte person at 'customize' portefølje efter behov og i forhold til det digitale ansigt den enkelte person vil vise offentligt. Grunden til at der skal være en vis automatisering er at studerende eller undervisere uanset interesse og engagement skal have et digitalt ansigt og kontaktflade med nogle grundlæggende (faglige) informationer og eventuelt billede, således at man kan finde frem til vedkommende uden at vedkommende nødvendigvis har gjort en indsats for at profilere sig selv digitalt. Samtidig skal det være muligt for (digitalt) engagerede personer at kunne forme sin digitale profil efter behov, så interessen for at anvende systemet bliver imødekommet og belønnet.

### Administration af porteføljer

Selvom det eventuelt kan føre til udemokratisk administration kan der være store fordele forbundet med at overlade administrationen af porteføljerne til brugerne. Den eller de personer der opretter et portefølje (især i forbindelse med Emne Porteføljer) skal have

mulighed for at bestemme porteføljens åbenhed. Det vil sige at man kan vælge at lade porteføljen være åben for alle, åben for inviterede personer eller helt lukket. Alt efter hvilken type portefølje der er på tale, vil der være forskellige kommunikationsbehov. I nogle porteføljer vil der fx være behov for intensiv og tillidsfuld kommunikation mellem et begrænset antal brugere, der kan diskutere på højt fagligt niveau. I sådan en type portefølje kan udefrakommende brugere måske sænke det faglige diskussionsniveau og fjerne det fælles tillidsgrundlaget som har taget tid at opbygge, og en afgrænsning kunne derfor være gavnlig. I andre porteføljer kan det derimod være en fordel med maksimalt antal brugere, for at skabe en større bredde og mangfoldighed i diskussionerne og kan derfor være åben for alle interesserede.

Det ansvar der ligger i at administrere en portefølje kan også være med til øge engagementet blandt administratorerne, som i nogle tilfælde kan fungere som moderatører og 'lovgivende organ' inden for en portefølje. Det kræver en vis portion tid og kræfter at 'styre' en portefølje, så man fx undgår irrelevante indlæg eller overflødig spam, som de studerende 'administratorer' kunne belønnes for gennem indflydelse på porteføljens indhold og form<sup>30</sup>.

### **Begrænsede administrative behov**

En af de mest fremtrædende fordele ved Portefølje Modellen er dets manglende behov for overordnet styring og initiativ fra undervisere og universitets side! Indførelsen af et system, som det der her er skitseret, kræver ikke nødvendigvis en større administrativ topstyring fra universitetets side. Det kræver selvfølgelig, at der stilles et tilstrækkeligt funktionsdygtigt system til rådighed, der kan tilfredsstille de studerendes og underviseres behov i en sådan grad, at en vis procentdel indledningsvis vil anvende systemet.

Fordelen er at systemet ikke skal tvinges ned over hovedet på studerende og undervisere, der af forskellige årsager ikke umiddelbart vil prioritere deres tid på at sætte sig ind i systemet og anvende det. Hvis en kritisk mængde brugere indledningsvis kan tilskyndes til at tage systemet i anvendelse og hvis systemet er tilstrækkeligt funktionelt til at disse brugere kan få et fagligt og socialt udbytte ud af det, kan det tiltrække andre brugere. Dermed kan anvendelsen af et sådant system brede sig som ringe i vandet, alt efter behov og interesse. Mange studerende er allerede begyndt at anvende cscw-systemer i deres projektarbejde, hvilket i sig selv er et godt tegn, hvis man vælger at implementere en samlet løsning på universitetet. Det kan dog også vise sig at være forhindring, fordi de studerende vælger at bruge andre systemer, som fx groupcare.dk, fordi de er bedre eller at de blot har vænnet sig til dem. En af fordelene ved det system, som her er skitseret, er netop, at de studerende (og undervisere) anvender det samme system gennem hele deres uddannelse, og derfor samler deres aktiviteter og materiale i et enkelt system, som de forhåbentlig lærer at anvende effektivt. Samtidig gør brugen af et samlet system på universitetet det betydeligt nemmere at søge indenfor dette system. Hvis man vælger at implementere et system, der på ingen måde kræver, at de studerende eller undervisere anvender det i begyndelsen, skal man også medtænke at man dermed bevæger sig ud i konkurrence med de kommercielle systemer, som stilles gratis til rådighed på markedet.

### **Organisatoriske tiltag**

Man kan fra universitetets side koncentrere sig om at introducere systemet til nye studerende, der så forhåbentlig vil tage det til sig og anvende det gennem hele deres undervisningsforløb. Derved kan man undgå at bruge spildte kræfter på overbygningsstuderende, der ikke har interesse i et sådan system eller måske har vænnet sig til at bruge et andet system. Samtidig kan nye studerendes brug af systemet tilskynde undervisere til at anvende det, hvis udbredelsen blandt de studerende er tilstrækkelig stor.

Det kan samtidig være gavnligt gøre systemet synligt på universitetet, således at det anvendes i sammenhæng med de øvrige aktiviteter. Det vil sige underviserne eller andre oplyse om, hvordan og i hvilke sammenhænge systemet kan anvendes. F.eks. kan undervisere oplyse om hvordan Stud Porteføljer kan anvendes til at danne sig et (fagligt) indtryk af mulige projektgruppemedlemmer, og hvor oprettelsen af et Projekt Portefølje kan være et nyttigt arbejdsredskab i gruppens arbejdsproces.

### **Den kritiske masse**

Udfordringen er at tiltrække en kritisk mængde af brugere, der kan få glæde af systemet, netop fordi de er tilstrækkelig mange. Brugere vil selvfølgelig kunne drage fordel af det overblik de kan få over deres eget uddannelsesforløb i deres individuelle porteføljer, på trods af få brugere, men den læringsmæssige fordele ved indførelsen af systemet afhænger i høj grad også af den kommunikation og interaktion, som systemet kan facilitere. Det vil sige de nye og udvidede faglige relationer der kan opstå gennem brug af digitale porteføljer.

For at tiltrække de nye studerende kan der eventuelt arrangeres introduktioner på basisuddannelser, ligesom bibliotekets system på nuværende tidspunkt introduceres. Hvis nye studerende bliver præsenteret for universitets digitale rammer og muligheder i samme grad som de bliver introduceret for de fysiske rammer er sandsynligheden for at de vil anvende systemet større.

Derudover ville det være formålstjenligt med grundige online-introduktioner<sup>31</sup> og FAQ's til systemet, så nye brugere selvstændigt kan sætte sig ind i det og tage det i brug uden teknisk indsigt og vejledning fra mere erfarne brugere. Der kunne eventuelt samtidig oprettes et FAQ Portefølje, hvor nye brugere kan stille spørgsmål, som erfarne brugere og systemansvarlige kan svare på – en form for Peer-to-Peer online-hjælp. Dette Portefølje kunne være en glimrende hjælp i udarbejdelsen af FAQ's og introduktioner, fordi det kan give et indblik i hvilke problemer og vanskeligheder nye brugere hovedsageligt støder på når de tager systemet i brug.

### **Tekniske aspekter**

Porteføljerne skal ikke nødvendigvis ses som teknisk adskilte systemer, men som forskellige porteføljer med forskellige informations- og kommunikationsformål. Hvorvidt de adskiller sig teknisk fra hinanden afhænger af, hvor fleksibelt det tekniske system bygges op<sup>32</sup>. Det er dog nødvendigt at de forskellige porteføljer kan 'snakke sammen', dvs. at indholdet (tekster, diskussioner, links, noter osv.) skal kunne integreres og læses på tværs af de forskellige porteføljer. Det vil derfor være fordelagtigt at bygge et sådant system op med xml<sup>33</sup> eller et andet underliggende programmeringsprog, hvor skallen (f.eks. html) kan ændres og opdateres uden at indholdet går tabt eller skal ændres. Samtidig kan det forhindre afhængighed af specifikke systemer fordi forskellige systemer kan anvende indholdet i deres respektive (html) interfaces. Derved kan man undgå at gøre sig afhængig af en enkelt udbyder, der eventuelt viser sig ikke kunne leve op til kvalitetskravene, eller måske vælger at misbruge afhængigheden i deres prisforslag. Samtidig kan det skabe mulighed for integration af andre systemer eller medier, som eventuelt kan blive aktuelle i takt med den teknologiske udvikling eller ændrede behov fra brugernes side.

### **Det anarkistisk aspekt**

Portefølje Modellen giver studerende og undervisere mulighed for at oprette diskussionsfora, nyhedsgrupper og andet uden administrativt arbejde, hvilket kan give en dynamik og interaktion der kan berige universitetets faglige bredde og skabe en interaktion der ellers kræver væsentlig mere arbejde at organisere. I og med at alle kan oprette porteføljer efter behov kan såvel populære som 'smalle' faglige interesser få deres eget forum, der kan opstå og leve i den tid, der er interesse for emnet – og gå i sig selv, hvis interessen falder (Se figur

A – Det anarkistiske aspekt, sidst i denne rapport). Netop dette princip er værd at efterstræbe – måske især på et universitet som RUC, med mottoet ”In tranquillo mors – In fluctu vita” – i en tid, hvor fleksibilitet og omstillingsevne i et vist omfang også må indgå i universiteternes formålsparagraffer. Samtidig kan det være med til at skabe et bedre samspil mellem de studerendes faglige interesser, de forskellige fags traditioner og det omkringliggende samfund, der kan gavne alle parter.

## Et scenario

### Udvikling eller køb

Det store indledende spørgsmål er, om universitetet selvstændigt vil udvikle et samlet system eller om man vil købe sig til det. Fordelen ved at udvikle sit eget system, som fx DTU har gjort med CampusNet, er at systemet i højere grad kan skræddersys til universitets behov. Samtidig vil det være nemmere at udvide systemet med yderligere funktionaliteter, hvis behovene ændrer sig. Det vil dog være yderst tidskrævende at udvikle og vil sandsynligvis kræve en større systemadministration end et eksternt udviklet system.

Fordelen ved at købe et system er at det (forhåbentlig) er gennemtestet og afprøvet i forvejen. Som det tidligere, er nævnt er der også chance for at komme til at binde sig uhensigtsmæssigt tæt til en udbyder, der dermed har mulighed for at presse prisen i vejret, og måske ikke kan leve op til de krav og behov som kan vise sig i fremtiden, når systemet er taget i brug og brugerne eventuelt ønsker mere komplicerede funktionaliteter. Det ville under alle omstændigheder være et krav at systemet skulle kunne udskiftes uden at miste indholdet.

### Software og funktionaliteter

De funktionaliteter som vi har nævnt i denne rapport er:

- Trådede diskussioner (kan eventuelt integreres med filsystem!)
- Kalender (skal eventuelt kunne integreres med andre kalendere!)
- Webmail/maillingliste-funktion
- Chat
- Instant message funktion
- Videomøde / en-til-en, en-til-mange, mange-til-mange
- Projektstyringsværktøjer
- Stifinder/mappesystem
- Oversigt over kurser
- Oversigt over tilmeldte porteføljer
- Oversigt over projekter
- Customizing funktion til offentlig profil
- Evalueringsfunktion
- Administratorfunktion

At finde et system der indeholder alle disse funktionaliteter er nok usandsynligt. Derfor vil det mest sandsynlige scenario være, at der findes kompromis mellem pris, funktionaliteter og kvaliteten af disse funktionaliteter. Denne rapport kan forhåbentlig være behjælpelig i prioriteringen af funktionaliteter i relation til de læringsmæssige ønsker man har til et softwaresystem.

I denne rapport har vi udelukkende behandlet de funktionaliteter der omhandler de læringsmæssige aktiviteter, og har derfor ikke behandlet hvordan de administrative områder kan administreres digitalt. Umiddelbart ville det være oplagt at implementere et digitalt administrationssystem førend eller sideløbende med implementeringen af fx digitale

porteføljer, da de studerendes administrative ærinder ofte er tidskrævende og uden egentlig læringsmæssig nytte, og derfor med fordel kan effektiviseres, så de studerende kan bruge tiden på de læringsmæssige aspekter af deres uddannelse. Samtidig ville de studerendes anvendelse af den administrative del, eventuelt inspirere dem til at anvende den læringsmæssige del, som vi har beskrevet i denne rapport.

#### **Organisatorisk implementering: undervisere, studerende, systemadministratorer**

Vi har prioriteret et minimum af administration højt, for at imødekomme manglende engagement, kvalifikationer og tid blandt de mennesker, der eventuelt skulle administrere de digitale porteføljer. Et af vores mål har været at beskrive et system, der kan anvendes af de studerende og undervisere i det omfang som der er tid, lyst og behov for det, således at anvendelsen ikke kan bremses af enkelte aktører, der står for implementeringen.

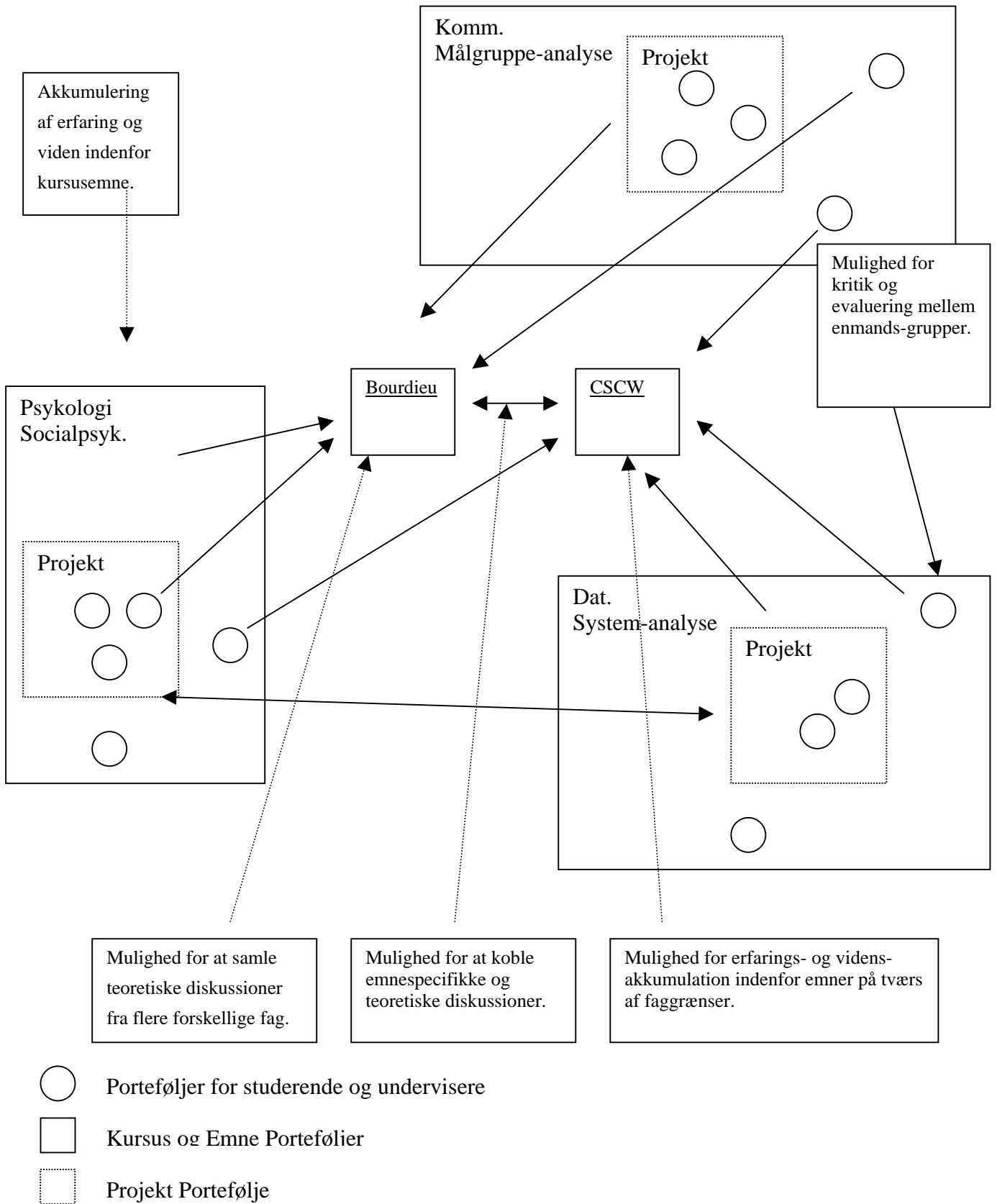
For at hjælpe de studerende i gang med at anvende de digitale porteføljer, kunne universitetet organisere introduktioner for de nye studerende, da det er disse personer der vil have størst glæde af det, fordi de dermed kan bruge igennem hele deres uddannelsesforløb. Derudover kunne man lave introduktionskurser for undervisere og ældre studerende, der har interesse i det, for at imødekomme deres behov og engagement.

Undervisere der ikke har tid eller lyst til at anvende systemet kunne eventuelt få mulighed for at knytte (lønnede eller ulønnede!) studerende til deres kurser, der har interesse i at opdatere og administrere Kursus Porteføljen i samarbejde med underviseren. De studerende kan dermed få en lærerig indsigt i underviserens arbejdsopgaver og tilgang til faget, samtidig med at underviseren kunne få en naturlig introduktion til systemet uden at skulle bebyrdes af ekstra arbejdsopgaver.

#### **Brug og vedligeholdelse**

På længere sigt vil det efter al sandsynlighed blive nødvendigt at 'rydde op' i gamle porteføljer, der ikke længere er aktive. Det vil også blive nødvendigt at tage stilling til, om eller hvor lang tid kandidater skal have adgang til systemet, og om/hvornår deres porteføljer skal slettes fra systemet. Man kunne eventuelt vælge at gøre som Hotmail gør det med deres 'communities', der får en advarsel/meddelelse om at det vil blive slettet om X uger, hvis det ikke har været aktivt i tre måneder. Man skal dog være opmærksom på at diskussioner omkring emner eller teorier, der mister deres popularitet, måske senere kan være utroligt lærerige, hvis de bliver aktuelle igen. Mange fag har en tendens til at svinge mellem forskellige tilgange/menneskesyn med en vis regelmæssighed, hvor de forskellige tilgange gennemgår en moderation under hver popularitetsperiode, som kunne være værdifulde at bibeholde og synliggøre. Derfor skal man nok være forsigtig med at udvikle en alt for rigid 'slettefunktion' i systemet.

Figur A – Det anarkistiske aspekt





---

<sup>1</sup> Lars Qvortrup er professor ved Center for Interaktive medier på Syddansk Universitet.

<sup>2</sup> Qvortrup: *Det hyperkomplekse samfund* (2000), *Det lærende samfund – hyperkompleksitet og viden* (2001) og artiklen *Kvalifikationer og kompetencer i netværks- og videnssamfundet* i Undervisningsministeriets bog *Uddannelse, læring og IT* (2002)

<sup>3</sup> <http://www.hum.auc.dk/ansatte/es/publikationer/structuring.pdf>;

<http://www.hum.auc.dk/ansatte/es/publikationer/designing.pdf>;

<http://www.hum.auc.dk/ansatte/es/publikationer/virtual.pdf>

<sup>4</sup> Qvortrup (2001)

<sup>5</sup> Kompetencerådets rapport (1999) og (2000)

[http://www.kompetenceraadet.dk/Article.asp?article\\_id=14&category\\_id=&search=&](http://www.kompetenceraadet.dk/Article.asp?article_id=14&category_id=&search=&)

<sup>6</sup> “*Reification ... refers to the process of giving form to our experience by producing objects that congeal this experience into “thingness”*” (Wenger 1998; 58).

<sup>7</sup> Lave & Wenger (1991), Wenger (1998), Brown & Duguid (1991) (1996)

<sup>8</sup> Wenger i Tolsby & Sorensen (2000)

<sup>9</sup> Wenger (1998)

<sup>10</sup> Wenger (2001)

<sup>11</sup> Inspireret af Lave & Wengers begreb ”Legitim Perifer Deltagelse”

<sup>12</sup> Dette kan sammenlignes med kunstnerens verden: Udstillings-galleriet er metafor for den lukkede måde at arbejde på. Projekter, papers osv. afleveres til kvalitetskontrol når de er færdige, og så stopper processen. Atelieret derimod er metafor for den åbne proces, hvor peer-review er en del af selve udarbejdelsesprocessen. Her er udviklingen hele tiden i gang, - artiklen færdiggøres aldrig, men er under vedvarende tilblivelse og holdes derved opdateret med det nye indenfor området. Atelier-processen giver således mulighed for hele tiden at arbejde videre på processen, holde produktet opdateret med den nyeste viden og samtidig bygge ovenpå hinandens arbejde. Et eksempel kan ses på <http://www.sslug.dk/linuxbog/>

<sup>13</sup> Indholdet ændres således med deltagerne, hvorved porteføljen nærmest bliver en levende organisme, som afspejler deltagelse over tid.

<sup>14</sup> Inspireret af Wengers begreber: *participation, reification, joint enterprise, mutual engagement, shared repertoire* (Wenger 1998).

<sup>15</sup> Inspireret af tanken om ”legitim perifer deltagelse” (Lave & Wenger 1991)

<sup>16</sup> Se f.eks. CampusNet, for en demonstration af, hvordan kalendere kan synkroniseres.

<sup>17</sup> Se eventuelt [www.kasperkofod.dk/uddannelse.htm](http://www.kasperkofod.dk/uddannelse.htm) for et eksempel på hvordan uddannelsesforløb kan skitseres online.

<sup>18</sup> Som f.eks. groupcare, der automatisk systematiserer og gemmer indlæggende alt efter om det er et nyt indlæg eller et svar på et foregående.

<sup>19</sup> BSCW har fx et versioneringssystem, der virker udmærket. Det har dog den ulempe, at hvis flere personer har downloadet det samme dokument, ændret det og uploadet det igen, vil de ændringer, som den første person, der uploader, gå tabt. Dette kan eventuelt undgås ved at gøre det muligt at kunne oplyse på online dokumentet, at man arbejder på det i øjeblikket og andre personer derfor skal vente til man har uploadet dokumentet med de ændringer man har foretaget.

<sup>20</sup> En blanding af MS Word’s kommenteringsfunktion og en traditionel trådet diskussion. På den måde kunne man kontekstualisere diskussionerne til teksten og samtidig gøre det nemmere for udefrakommende personer at finde de diskussioner, som er relevante for den tekst de læser. I dag er tekster og brugerdiskussioner adskilt og for udefrakommende er det derfor lidt af en opgave at finde de diskussioner og tekster, eller steder i teksten, der hænger sammen. Grunden til at det ikke er gjort før kan være, at det er teknisk vanskeligt/umuligt, hvis det samtidig skal være muligt at downloade tekster!

<sup>21</sup> Se eventuelt CampusNet, for et eksempel på webbaserede evalueringsskemaer.

<sup>22</sup> Læringsmoduler er omtalt i FUP-afsnittet.

<sup>23</sup> Intranettet kunne f.eks. inkludere følgende: RUC og det enkelte instituts database, som bruges i dagligdagen. News og announcements for RUC og instituttet. Kurser og seminar tilbud for hhv. RUC og instituttet. “Personalehåndbog”. Prædefinerede præsentationer og skemaer. Samarbejdsaftaler og –universiteter. Studievejledning for undervisere. FAQ for undervisere (administration, regnskab etc). Strategier for RUC og det enkelte institut med : mål, vision, mission, delmål, milepæle, ansvarlige etc.

<sup>24</sup> Se Ulriksen & Simonsen *Universitetsstudier I krise. Fag, projekter og moderne studenter* (1998)

<sup>25</sup> Se Brown & Duguid (1991)

<sup>26</sup> Læringsmoduler: For at gøre ressourcerne genbrugelige kan det være en fordel at dele dem om i små, tematiske og selvstændige moduler. Ved at bryde materialet ned til gennemarbejdede og arrangerede moduler kan disse i højere grad genbruges i forskellige kontekster og læringssituationer. Da modulerne ikke nødvendigvis skal følges sekventielt, bliver det muligt at skabe problem-orienterede læringsmiljøer hvor den lærende er i centrum og hvor underviserens opgave i højere grad bliver at lave ressourcer, som skal supportere

---

(ikke kontrollere) den lærende. Ved modul-orientering kan udviklingen af kurser således i højere grad foregå som et samarbejde mellem underviserne, da underviserne via FUP kan drage nytte af hinandens erfaringer. Med mange af disse moduler samt didaktiske erfaringer, bliver det således nemmere at lave nye kurser, som evt. også kan bruges udenfor traditionel universitetssammenhæng.

<sup>27</sup> Ulriksen & Simonsen (1998)

<sup>28</sup> Inspireret af Ralph Stacey's *Complexity and Creativity in Organizations* (1996)

<sup>29</sup> "It includes routines, words, tools, ways of doing things, stories, gestures, symbols, genres, actions or concepts that the community has produced or adopted in the course of its existence, and which have become part of its practice" (Wenger 1998; 83).

<sup>30</sup> I nogle portaler med store communities, overdrages moderatorrollen til enkelte 'superbrugere', der dermed belønnes for deres store engagement og indsats ved at give dem indflydelse.

<sup>31</sup> Macromedia's introduktioner til deres forskellige produkter (fx Dreamweaver og Director) er i denne forbindelse værd at kigge nærmere på!

<sup>32</sup> Se eventuelt [www.groove.net](http://www.groove.net), for et eksempel på, hvordan et system kan bygges op, således at de enkelte grupper eller personer kan vælge mellem en række forskellige funktionaliteter, som de kan integrere i deres digitale arbejdsrum efter behov. Til information: [www.groove.net](http://www.groove.net) er for nylig blevet opkøbt af Microsoft (har tilført 51 mill. \$) og er på nuværende tidspunkt i gang med at integrere MS office-funktioner og .net funktionaliteten i deres system. Dette er godt i den forstand at meget af det MS software, som de fleste studerende arbejder med, integreres i systemet. Det mindre gode er så at hvis man vælger [groove.net](http://www.groove.net) som platform i universitetsregi, binder man sig tæt fast til MS resterende produkter, og får derved meget lidt bevægelsesfrihed i forhold til valg af software.

<sup>33</sup> XML (eXtensible Markup Language) er, som navnet antyder, et markup-sprog, der tilbyder den egenskab at det er 'extensible'. Formålet med at gøre et markup-language extensible er at give udviklere verden over muligheden for selv, at definere deres egne markup-sprog. Ved at følge de regler, som ligger i XML-standarden, er du givet frie hænder til selv at bestemme, hvordan dine data skal struktureres.

Hvordan det virker: Det er i XML-filen, at du lægger dine data, f.eks. som alternativ til en database. Fordelen ved at gemme dine data i XML-filer er, at du selv bestemmer struktureringen af data v.h.j.a. tags, som du kender dem fra HTML. I XML navngiver du bare selv dine tags, og du kan derfor lave et selv-beskrivende dokument. Det er i øvrigt ret vigtigt at kende forskellen mellem XML og HTML idet XML ikke indeholder nogen form for formatering af data. Et HTML-dokument kan f.eks. fortælle, at noget data skal vises som fed skrift, noget skal blinke og måske hvor på siden det skal placeres. Det smukke ved XML er netop, at data holdes 100% adskilt fra formateringen, som man i stedet lader style-sheets om.

Copyright © 2002 Kasper Kofod and Nina Tange: The authors assign to CNCL and educational non-profit institutions a non-exclusive licence to use this document for personal use and in courses of instruction provided that the article is used in full and this copyright statement is reproduced. The authors also grant a non-exclusive licence to CNCL to publish this document in full on the World Wide Web and in printed form. Any other usage is prohibited without the express permission of the authors.